

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse om styrkelse af lokalforvaltningen og det repræsentative demokrati gennem nye digitale teknologier

(2021/C 37/08)

Ordfører: Rait PIHELGAS (EE/Renew Europe), borgmester i Järva

POLITISKE ANBEFALINGER

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG

1. Det Europæiske Regionsudvalg påpeger, at de nationale regeringer og de offentlige myndigheder på alle niveauer står over for stadig mere komplekse og hidtil usete udfordringer, der vedrører globalisering, økonomisk udvikling, teknologiens indvirkning på samfundet, klimaændringer, demografiske forandringer, sikkerhed, desinformation, sundhedsspørgsmål og radikaliserings;
2. glæder sig over Kommissionens politiske prioritering af »Et Europa klar til den digitale tidsalder« og Kommissionsformand Ursula von der Leyens opfordring til at støtte omstillingen til en digital verden, der hviler på Europas styrker og værdier. Udvalget støtter den politiske prioritet »Nyt skub i europæisk demokrati« og bifalder Kommissionsformandens tilsagn om at arbejde for demokratisk deltagelse og større gennemsigtighed i EU's beslutningstagning;
3. glæder sig over Kommissionens forpligtelse til at støtte de grønne og digitale omstillinger, som det afspejles i dens nye forslag til en flerårig finansiel ramme for 2021-2027, og tildelingen på 8,2 mia. EUR til programmet for et digitalt Europa ⁽¹⁾;
4. støtter forslaget om at medtage den »digitale omstilling« som politisk prioritet for konferencen om Europas fremtid, som fastlagt i Europa-Parlamentets holdning af 15. januar 2020. Udvalget er enig med Europa-Parlamentet i, at borgernes inddragelse i konferencen og høringerne bør sikres »ved hjælp af de mest effektive, innovative og hensigtsmæssige platforme, herunder onlineværktøjer, som bør nå ud til alle dele af EU for at sikre, at alle borgere kan få indflydelse på konferencens arbejde«. Udvalget understreger, at konferencen bør fungere som testområde med henblik på at udvikle en form for struktureret og permanent dialog med borgerne om EU-anliggender, som i væsentlig grad afhænger af digitale midler og innovative processer, ikke mindst i lyset af de restriktioner, der er indført på grund af covid-19-pandemien;
5. bekræfter relevante synspunkter fra tidligere udtalelser:
 - Udtalelse om *Lokalt og regionalt perspektiv om fremme af innovation i den offentlige sektor gennem digitale løsninger*, vedtaget på RU's plenarforsamling den 30. november 2017 ⁽²⁾. Regionsudvalget ser digitaliseringen af forvaltningen som et middel til at levere bedre tjenester til borgerne og understreger, at de lokale og regionale myndigheder skal spille en vigtig rolle i moderniseringen af den offentlige sektor. Udvalget opfordrer den offentlige sektor til at føre en innovationspolitik, der tager udgangspunkt i brugernes behov, og som giver alle borgere og virksomheder adgang til digitale tjenester uden forskelsbehandling. Derudover understreger udvalget, at det er nødvendigt at samarbejde og udveksle bedste praksis mellem myndigheder og på tværs af grænser.
 - Udtalelse om *EU-handlingsplan for e-forvaltning 2016-2020*, vedtaget på RU's plenarforsamling den 11. oktober 2016 ⁽³⁾. RU glæder sig over princippet om »digital« betjening som udgangspunkt for, hvordan tjenester leveres af offentlige forvaltninger, og understreger derfor, at det er nødvendigt med et langsigtet arbejde, der øger den digitale inddragelse af borgerne, så flere får adgang til infrastruktur og opbygger de nødvendige kompetencer og dermed kan tage del i digitaliseringens muligheder. RU påpeger, at gennemsigtige forvaltninger, der leverer data og tjenester på en åben og

⁽¹⁾ EU-budgettet som drivkraft bag genopretningsplanen for Europa (COM(2020) 442 final).

⁽²⁾ COR-2017-03529-00-00-AC-TRA (EUT C 164 af 8.5.2018, s. 34).

⁽³⁾ COR-2016-02882-00-01-AC-TRA (EUT C 88 af 21.3.2017, s. 54).

sikker måde, er vigtige for at sikre større gennemsigtighed og effektivitet, men fremhæver samtidig behovet for et højt beskyttelsesniveau for visse typer af oplysninger og personoplysninger. RU støtter desuden princippet om grænseoverskridende betjening som standard for offentlige forvaltningers e-forvaltning og understreger, at lokale og regionale myndigheder ofte i grænseregionerne kan spille en afgørende rolle i at fastlægge og udvikle grænseoverskridende tjenester, som er relevante, effektive og problemfrie.

— Udtalelse om *En ny dagsorden for færdigheder i Europa*, vedtaget på RU's plenarforsamling den 7. december 2016 (*). RU efterlyser investeringer i digitale færdigheder og formidlingen heraf og ser digitaliseringen som en mulighed for at tackle mange udfordringer på uddannelsesområdet;

6. understreger, at den digitale omstilling ikke skal gennemføres for teknologiens skyld, men at ændringerne skal baseres på borgernes behov og forventninger, som der skal udvikles de mest gennemsigtige, mest inklusive, mest brugervenlige, de sikreste og mest omkostningseffektive løsninger til. Det betyder, at de nye udfordringer også kræver ændringer på lokalt og regionalt plan, hvis gennemførelse ikke mindst afhænger af lederens evne til at erkende disse behov og viljen til at foretage de mest hensigtsmæssige ændringer. I et moderne demokrati er det ikke tilstrækkeligt at udøve repræsentativt demokrati. Borgere, interessegrupper og organisationer skal løbende inddrages. Inklusion og deltagelse fører til bedre beslutninger, et styrket demokrati, fællesskabsfølelse og vilje til selv at bidrage til en regions udvikling;

7. påpeger, at mens det traditionelle forhold mellem borgere og politikere hurtigt forandrer sig, udvikler der sig en ny digital politisk scene, hvor nye digitale teknologier kan bidrage til at finde nye løsninger og imødegå udfordringer, fremme innovation og økonomisk vækst, forbedre de offentlige tjenester, øge borgernes deltagelse på nye måder, forbedre den lokale forvaltning og supplere og styrke demokratiet;

8. mener, at de demokratiske processer bør udvikle sig, tilpasse sig forandringer og gribe de muligheder, som de nye digitale teknologier og IKT-værktøjer giver, idet disse har potentiale til at forbedre beslutningstagningens kvalitet, fremme medbestemmelse, kommunikation og dialog samt aktivt medborgerskab og politisk engagement hos borgerne, forbedre gennemsigtighed og ansvarlighed og styrke legitimiteten af vores demokratiske system;

9. anser gennemførelsen af e-løsninger hos lokale og regionale myndigheder for at være en oplagt mulighed for på effektiv vis at levere offentlige tjenesteydelser af høj kvalitet til borgerne. Alene brugen af elektroniske formularer vil spare tid for borgerne og de offentlige myndigheder, så personalet kan bruge mere tid og opmærksomhed på andre forvaltningsopgaver. Derudover gør de forskellige elektroniske applikationer det muligt for lokalsamfundets borgere at deltage i beslutningsprocessen og følge med i de lokale myndigheders forvaltning i realtid;

10. er af den opfattelse, at den digitale omstilling bedst varetages på lokalt og regionalt myndighedsniveau. Udvalget bekræfter, at brugen af nye digitale teknologier skaber nye muligheder for høring og inddragelse og gør det muligt at stille information af høj kvalitet til rådighed, analysere offentlighedens reaktion, nå ud til fjerntliggende områder og de mest sårbare borgere samt inddrage borgernes færdigheder, viden og sagkundskab, så der i et samarbejde med borgerne kan udformes en politik, der tager højde for deres behov og forventninger;

11. tilskynder de lokale og regionale myndigheder til at gennemføre den digitale omstilling og udnytte de digitale teknologiers potentiale fuldt ud for yderligere at lette borgernes deltagelse i politikudformning og beslutningstagning. Med henblik herpå bør der anvendes nye digitale teknologier, som forbedrer beslutningsprocessens gennemsigtighed, rummelighed og evne til at reagere på input, og der bør skabes den tillid og dialog, der er nødvendig for god forvaltning. Dette må nødvendigvis gå hånd i hånd med formidlingen af digitale færdigheder;

12. understreger betydningen af at tage hensyn til og følge op på borgernes input i beslutningsprocessen. Udvalget påpeger, at manglende åbenhed fra beslutningstagernes side fører til skuffelse og mistillid og gør opmærksom på, at borgernes tillid til myndighederne er afgørende for et velfungerende lokalt demokrati;

(*) COR-2016-04094-00-01-AC-TRA (EUT C 185 af 9.6.2017, s. 29).

13. understreger, at det aktive medborgerskab bør baseres på en effektiv og ikkediskriminerende adgang til information og viden. Udvalget mener, at det er nødvendigt at mindske den digitale kløft og forbedre borgernes kvalifikationer ved hjælp af uddannelse og bevidstgørelse. Dette omfatter også formidling af e-færdigheder og mediekendskab, prioritering af digitale uddannelsesprogrammer for alle aldersgrupper med særlig fokus på ældre og andre sårbare eller marginaliserede grupper og udvidelse af uddannelsesmulighederne til landdistrikter og fjerntliggende områder;

14. understreger behovet for at inddrage de unge i det offentlige liv. Udvalget gør opmærksom på, at den nye digitale generation råder over de nødvendige færdigheder, både hvad angår teknologi og medier. Udvalget mener, at brug af de nye digitale teknologier i de politiske beslutningsprocesser er et effektivt værktøj til at fremme de unges engagement og deltagelse;

15. gør opmærksom på, at den digitale omstilling kræver mange ressourcer. Udvalget opfordrer alle forvaltningsniveauer til at stille tilstrækkeligt med finansielle og personalemæssige ressourcer samt uddannelses tilbud til rådighed og sørge for, at alle, herunder personer med handicap og ældre, har adgang til digital højhastighedsinfrastruktur til en overkommelig pris, navnlig i fjerntliggende, landlige og tilbagestående områder. Udvalget gentager i den forbindelse, at »begrebet »digital samhørighed« er en vigtig yderligere dimension af det traditionelle begreb økonomisk, social og territorial samhørighed, som er defineret i EU-traktaten«^(?);

16. understreger, at digital teknologi er afhængig af dataanvendelse, som muliggøres af dataindsamling og -generering, og kræver i den forbindelse respekt for retten til privatlivets fred og databeskyttelse. Der bør kun anmodes om og behandles det antal personoplysninger, som er relevante og nødvendige til det pågældende specifikke formål. For at undgå, at der opstår mistillid og utilfredshed blandt borgerne skal internettets og de digitale tjenesters sikkerhed styrkes, og borgerne bør informeres fyldestgørende om, hvad der sker med deres data, og om de relevante sikkerhedsforanstaltninger og effektive klagemuligheder i tilfælde af krænkede rettigheder, herunder en stærk europæisk retlig ramme. Udvalget understreger i den forbindelse behovet for at udnytte kunstig intelligens, således at den forbliver menneskecentreret og anvendes på en måde, der fremmer intelligent medborgerskab og åben forvaltning og dermed styrker demokratiet;

17. advarer om, at sociale medieplatforme letter udbredelsen af desinformation, misinformation og hadefuld tale, hvilket kan undergrave demokratiet og tilliden til de offentlige institutioner. Udvalget efterlyser et stærkere engagement i formidlingen af digitalt mediekendskab og opfordrer de lokale beslutningstagere til at anvende de eksisterende digitale værktøjer, onlineplatforme og medier til at kommunikere og engagere sig i en positiv dialog med borgere og andre interessenter;

18. anser det for vigtigt, at de lokale og regionale myndigheder anvender deres egne hensigtsmæssige digitale kanaler til at gøre kommunikationen med borgerne mere interaktiv og hurtigere og dermed sikre, at de oplysninger, der fremlægges, er pålidelige og relevante i forhold til de lokale og regionale behov;

19. mener, at covid-19-krisen, ud over digitaliseringens dybtgående indvirkning på borgernes sociale liv og arbejdsliv, uddannelse og kultur for blot at nævne nogle enkelte aspekter, har understreget betydningen af faktabaserede og ajourførte oplysninger og betydningen af de kommunikationskanaler, der formidler dem. Det er også blevet klart, at lokale og regionale myndigheder og borgere skal have mulighed for at kommunikere direkte med hinanden, og at der skal findes velegnede digitale værktøjer til at tackle desinformation og misinformation. Disse værktøjer skal til enhver tid og i fuldt omfang respektere retten til uhindret udøvelse af ytringsfriheden;

20. opfordrer indtrængende til, at der fokuseres på lige og uhindret adgang til digitale tjenester;

21. konstaterer, at den unge »digitalt indfødte« generation er blandt målgrupperne for desinformation og hadefuld tale. Udvalget er bekymret for, at deres meget intensive brug af sociale medier, mangel på vigtig mediekompetence, især blandt unge med lavere uddannelsesniveauer, sammen med oprettelsen af homogene meningsbobler (ekkokamre), der fremmes af de sociale medier, kan gøre de unge endnu mere sårbare over for politisk manipulation. Udvalget fremhæver, at der skal gøres brug af digitale teknologiske værktøjer, som ikke kun er brugervenlige, men også til at forstå og attraktive, såvel indholdsmæssigt som i deres præsentation, og som er tilpasset de unges sociale og digitale færdigheder med henblik på at øge deres kritiske opmærksomhed på de risici og muligheder, der er forbundet med de nye medieteknologier og digitale teknologier;

(?) RU's udtalelse om Et digitalt Europa for alle — tilvejebringelse af intelligente og inklusive løsninger på lokalt plan (COR-2019-03332) (EUT C 39 af 5.2.2020, s. 83).

22. er af den opfattelse, at covid-19-krisen har fremhævet de potentielle fordele ved telearbejde. Udvalget tilskynder de lokale og regionale myndigheder til at overveje, hvordan de kan lempe deres egne regler for telearbejde;
23. bekræfter sin opfordring til et tæt samarbejde og udveksling af bedste praksis mellem alle forvaltningsniveauer med henblik på at optimere udnyttelsen af og videreudvikle den digitale omstilling i byer og kommuner. Udvalget roser de talrige nationale, regionale og lokale eksempler, der viser, hvordan digitale værktøjer kan styrke deltagelsesdemokratiet;
24. konstaterer, at indførelsen af nye teknologiske løsninger hæmmes yderligere af manglen på den nødvendige viden og de nødvendige færdigheder på de offentlige myndigheders niveau, hvor det kan være en fordel at anvende digitale midler. Det er derfor en god idé først at kortlægge de digitale færdigheder, der findes hos de lokale og regionale myndigheder, identificere de teknologiske mangler hos og i samspillet mellem de enkelte lokale og regionale myndigheder og definere deres behov, hvorved der bør skelnes mellem processen og den tekniske løsning. Det er endvidere nødvendigt at sikre kompatibilitet (interoperabilitet) mellem de forskellige datasæt og databaser;
25. understreger betydningen af onlineværktøjer til at lette etableringen af partnerskaber mellem lokale og regionale myndigheder i EU og mellem disse og tilsvarende myndigheder i partnerlande. Udvalget mener, at en ajourført europæisk online-portal for decentraliseret samarbejde ville have en betydelig merværdi, da den ville lette formidlingen af kontakter og udvekslingen af bedste praksis. Udvalget er parat til at arbejde sammen med Kommissionen om at udvikle et sådant digitalt værktøj;
26. forventer, at de lokale og regionale myndigheders indførelse af forskellige digitale løsninger, som kan resultere i omfattende enkeltstående investeringsbehov, vil indgå i de overordnede overvejelser om det nye EU-budget inden for rammerne af den digitale omstilling;
27. tilslutter sig holdningsdokumentet fra sammenslutningen Civic Tech Europe (ACTE) fra marts 2020, ifølge hvilket de mange forskellige forretningsmodeller på området for borgerteknologi er nøglen til hurtige borgervenlige løsninger, og deler bekymringen for, at de lokale og regionale myndigheder i Den Europæiske Union ikke altid har let adgang til disse værktøjer, da de ofte udvikles som platforme af typen »Software as a Service« (SaaS)⁽⁶⁾, som er abonnementsbaserede;
28. foreslår, at udvalget udvikler foranstaltninger, der kan motivere og belønne de lokale og regionale myndigheder, så de i højere grad styrker deres engagement i principperne om åben og inklusiv forvaltning. Derved kunne der i fremtiden udvikles et nyt kvalitetskriterium, der kan måle graden af demokrati i kommunerne og sikre udvekslingen af bedste praksis;
29. opfordrer til, at der stilles midler til rådighed i hele Europa til at forbedre borgernes digitale færdigheder og mediekendskab gennem uddannelsesprogrammer på de forskellige uddannelsesstrin samt for de lokale og regionale myndigheders ansatte og tjenestemænd med henblik på at forbedre deres færdigheder og kendskab til mulighederne for at udnytte og anvende moderne digitale løsninger;
30. anbefaler, at de lokale og regionale myndigheder prioriterer indførelsen af digitale værktøjer i alle fonde og programmer;
31. opfordrer til finansiering af digitale uddannelsesværktøjer og udstyr for at sikre lige adgang til digital læring og undervisning;
32. anbefaler, om nødvendigt, at kriterierne for støtteberettigelse revideres, således at de lokale og regionale myndigheder kan indføre nye digitale løsninger og platforme på en enklere og mere omkostningseffektiv måde, hvilket omfatter adgang til EU-midler til SaaS-platforme.

Bruxelles, den 10. december 2020.

Apostolos TZITZIKOSTAS
Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg

⁽⁶⁾ Holdningsdokument, Association Civic Tech Europe (ACTE), marts 2020.